

Nr 306.

Av herr **Petersson** i Lerbäcksbyn *m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 188, med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 26 november 1920 om val till riksdagen.

Kungl. Maj:ts proposition nr 188 med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 26 november 1920 om val till riksdagen tillmötesgår på det stora hela taget på ett tillfredsställande sätt ett i vida kretsar närt önskemål om ett snabbare offentliggörande av resultatet av val till riksdagens andra kammare. Endast på en punkt ger lagförslaget, i vad det avser denna sak, anledning till erinringar, och det är bestämmelsen i § 69 sista stycket, att valförrättaren under vissa omständigheter äger avbryta eller uppskjuta sammanräkning. Avgörandet av huruvida sådana omständigheter föreligga, som motivera avbrott i eller uppskjutande av sammanräkning, lägges helt i valförrättarens hand. Till yttermera visso saknas föreskrift om, när en sålunda avbruten eller uppskjuten sammanräkning skall upptagas eller slutföras. Att härigenom syftet med det preliminära sammanräkningsförfarandet kan komma att äventyras, synes ligga i öppen dag. Några vägande skäl att medgiva sådana undantag från regeln att den preliminära sammanräkningen skall företagas *omedelbart* och slutföras *i ett sammanhang* hava icke förebragts och kunna näppeligen förebringas. I allmänhet torde hela denna sammanräkningsprocedur icke behöva taga mer än högst ett par timmar i anspråk.

Skall värdet av det preliminära sammanräkningsförfarandet icke göras illusoriskt, synes det sålunda nödvändigt, att av § 69 sista stycket, som börjar med orden »Kan sammanräkningen» och slutar med »sigillen äro obrutna», antingen helt och hållet utgår eller ock ersättes av bestämmelser, som utesluta, att syftet med den preliminära sammanräkningen äventyras.

I sammanhang med frågan om preliminär röstsammanräkning vid val till riksdagens andra kammare har Kungl. Maj:t med anledning av riksdagens skrivelse nr 44 år 1926 upptagit frågan om ändring i 58 § första stycket vallagen, avseende bl. a. förtydligande av vallagens föreskrift om uppehåll i valförrättning på grund av allmän gudstjänst. Riksdagens ifrågavarande skrivelse har Kungl. Maj:t besvarat på det sättet, att bestämmelsen om uppehåll i valförrättning under gudstjänsttid helt enkelt föreslås skola ur lagen utgå. En sådan verkan av riksdagsskrivelsen lär näppeligen hava varit av någon förutsedd än mindre avsedd. Förslaget synes också hava uppkommit först

under den av Kungl. Maj:t föranstaltade utredningen genom yttranden av Konungens befallningshavande i tvenne mellansvenska län och synes huvudsakligen hava motiverats därmed, att det nuvarande stadgandet om uppehåll under gudstjänsttid i sin praktiska tillämpning röner inskränkning genom den rätt att avlämna valsedel, som är medgiven väljare, vilken, då uppehåll i valet skall göras, är tillstädes i vallokalen eller å anvisad plats därtill. Denna undantagsbestämmelse, om vars lämplighet i och för sig olika meningar kunna råda, bör icke rimligen kunna föranleda därtill att själva huvudstadgandet slopas, helst någon bevisning icke förebragts därom — och förvisso icke heller kan förebringas — att det med ifrågavarande uppehåll i valförrättningen möter svårighet för valmännen att utan orimlig tidsutdräkt få avgiva sina röstsedlar. Med den förlängning av valtiden med två timmar på landet och en timme i stad, som Kungl. Maj:t nu förordar, torde någon svårighet i berörda hänseende ännu mindre komma att förefinnas.

Mot att, på sätt Kungl. Maj:t nu föreslår, låta bestämmelsen om uppehåll i valförrättning under gudstjänsttid utgå ur vallagen, måste från kyrklig synpunkt och allmän ordningssynpunkt de allvarligaste erinringar göras. Vallokalen ligger icke sällan i nära grannskap med kyrkan. Att samtidigt med den allmänna gudstjänsten tillställa, att en offentlig medborgerlig förrättning får pågå kanske strax utanför kyrkportarna, synes icke förenligt med vad som av gammalt betraktas som god ordning och skulle helt visst framkalla djup förstämning i vida kretsar. En anordning, som i tillämpningen leder till att valnämndens ledamöter praktiskt taget utestängas från möjlighet att under valdagen deltaga i församlingens gudstjänst, väcker även från denna synpunkt betänkligheter och får sannolikt till följd att åtskilliga personer, som vore därtill lämpliga, anse sig icke kunna sitta i valnämnden.

Avsikten med motionen nr 18 vid 1926 års riksdag och riksdagens därav föranledda skrivelse (nr 44) var att undanröja den oklarhet som nu råder huruvida orden »där allmän gudstjänst hålles inom valdistriktet» hava avseende allenast på själva valdistriktet eller på hela den församling, varav valdistriktet eventuellt utgör endast en del. Det förtydligande som riksdagen på denna punkt funnit vara av nöden vinnes enklast, om man, såsom ock av flertalet i ämnet hörda myndigheter förordats, ändrar nu gällande bestämmelse därhän, att uppehåll i valförrättningen skall göras under tid, då allmän gudstjänst pågår inom församling, till vilken valdistriktet eller del därav hör. Den slutliga utformningen av stadgandet anhålla vi, att konstitutionsutskottet ville ombesörja.

Under återopande av vad sålunda anförts tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen — med bifall i övrigt till Kungl. Maj:ts proposition nr 188 — måtte besluta sådana ändringar i det i propositionen inneslutna lagförslaget, att *dels* sista stycket av § 69 utgår eller ersättes av bestämmelser som utesluta, att syftet med den preliminära sammanräkningen äventyras, och *dels* i § 58 intages bestämmelse därom, att där allmän gudstjänst å

valdagen hålles inom församling, till vilken valdistriktet eller del därav hör, uppehåll i valförrättningen skall göras för den tid gudstjänsten pågår.

Stockholm den 5 mars 1927.

Birger Petersson.

Cornelius Olsson.

Ivar Anderson.

Carl Arv. Anderson.

Otto Johansson.

Adolf Wallerius.

Oskar N. Olsson.

A. Henrikson.

C. O. Johanson,

Huskvarna.